

вазыні "ординаансау"—дзяньшчыкаў пры панох эфіцэрах. Гэтая дзяньшчык маюць быць скасаваны, за што аквізыцы атрымуюць "адшкадаванье"—на 80 злотых за кожнага дзяньшчыка, ці напроты—новы дадатак да сваіх зусім добрых пэнсіяў.

Заграніцай.

Леция аб... польскім фашизме ў Рыме.

Той самы "асабісты прыяцель" Мусоліні, якога той спэцыяльна пасылаў у Варшаву на канферэнцыю з польскімі фашистамі і на гутарку з марш. Пілсудскім, вярнуўшымся ў Рым, прычыту тым лекцыю—аб польскім фашизме. Гэты лектар—пасою фашыстаўскага "парламэнту" Лянфранконі—у лекцыі даводзіў вялікую бліжасць харектараў ды культуры абодвух народу—італьянскага і польскага, з чаго—іншай—павінен быў выплыць і адноўлькавы спосаб гаспадарання у абедзвох дэяржаўах. З усея Польскіх Рэспублікі асабілы падабаліся фашыстаўскому насле дзеўчыні, якіх ён, пабачыў у Варшаве: гэта—бліжчы парад польскага войска і яго "дупа і вайышчыны павады" — марш. Пілсудскі. Marsh. Пілсудскі п. Лянфранконі быў зусім ачараваны—"Гэта—чалавек, які, як наш Дучэ (павады Мусоліні), ідзе заўсёды на падарод і, маючы жалезную волю, дойдзе да мэты. Гэта—запраўдны малярны і палітычны павады сваіго народу,

як Мусоліні—нашага. Дзеля таго палякі так добра разумеюць наш фашызм і яго тварца, што маюць родныя нам душы, а гак сама дзеля таго, што маюць самі свой польскі фашызм, створаны Пілсудскім". Фашыстаўскі лектар прарочыць Польшчу—побач з Гітлера—вялікую будучыню—пад кірауніцтвам двух сваіх вялікіх павадыроў, якія так добра разумеюць адзін аднаго ды так да сябе падобны...

Дзяўчына азначыць, што ўсё гэта казала ся пасля доўгай гутаркі лектара з марш. Пілсудскім у Варшаве, — каб лепш ацаніць ту "пікую коаліцыю" піпэзаў з урадам Пілсудскага, якую так старана ўкрыўша ад сваіх чытчоў—работнікаў "Работнік" (у чужаслове), кідаючы пяруны ды маланкі — на італьянскі фашызм.

Рэзідэнцыя кірауніка Лігі Народаў.

12 сінтября адбылося апошнє паседжанне Рады Лігі, на якім яе сябром было даложана ўсё, што зроблена Чэмберленам і Брыянам—у пераговорах з наимецкай делегацыяй. Увечары таго-ж дня Чэмберлен выехаў з Женевы; на другі дзень — Брыян, на трэці—Штрэзман. Гэты апошні мае, як пішупчы, едучы дамоў, спаткаца асабіста з Мусоліні—новым прыяцелем Нямеччыны.

Сімэрць Мінада.

Японскі імпэратар памёр у ноч з 14 на 15 га сінтября.

шынім днём студня 1927 году—перастае існаваць.

Гэта—другая вялікая перамога Нямеччыны на гэтай сесіі Рады...

Сталы, выключна для Нямеччыны устаноўленае веенны кантроль з боку Лігі Народаў, у якім прымаля бы учасце і новыя "паўсталія" сябры Рады Лігі, таксама не існуе. Рада Лігі "атрымала права толькі зрабіць—большасцю галасу—пастанову, каб—у выпадку добра абаснаванага падзарэвія—зроблена было яе камісіяй съследства аб тых ці іншых закідах проці Нямеччыны—у справе нарушэння ёю пастановы аб разбрэні... А вось якраз толькі што, ужо 12 сінтября: гэта "чорны дзень" для Польшчы — "паваротны пункт у разрывіні катастрофічна нарастаючай для яе небяспекі"—дык траба выразна падчыркнуць, што ўсё гэтыя саслехі Нямеччыны здабылы дзякуючы яи толькі ворагу Польшчы—Чачэрскому, але і асабіваму "прывателю Польшчы" — Мусоліні...

Варшава. Нандратовіч.

Нямеччыны", сіверджаных прадбачаным Трактатамі (—Вэрсалскім ды Лікарскім) парадкам—павінна быць у большіх шырокіх тэмде зьявіцца акупанцыя наимецкай зямлі ўдоўж Рэйну. Весь — чацвертая перамога Нямеччыны на апошнай сесіі Рады.

Дзяўчына рэч.—Спачатку здавалася, "саюзікі" на дойдуть да згоды з немцамі, ды Рада таксама разъедзеца без рэзультата, як гэта было ў сакавіку гэтага ж году...

Францыя з Польшчай былі цьвёрды, як сталь, ві сіллючысь зусім у бок Нямеччыны... Значна памягчэла гэта стала перадусім ад... прыезду Чэмберлена ў Варшаву. Але аканчальна памягчэла ды назет начала гаўцца, як добрае коўка жалеза, — пасля таго, як Штрэзман падпісаў неўкі цікаўны "пакт" (дагавор)—з Мусоліні! З тым самым Мусоліні, які дагэтуль здавалася, быў, так ваяўніча настроены прысно Нямеччыны, ды які мae такія вялікія ды шляхотныя надзеі на—французскую спадчыну ў Афрыцы! З тым самым Мусоліні, які, толькі што атрымалі партрэт марш. Пілсудскага, мae паслаць яму, як сваіму ўкаганаму прыяцелю, сваю фатаграфію—у знак вернай ды старой прыяцельніцтва Польшчы... І калі п. Стровіцкі ў "Варшаванцы" даводзіць, што ў Женеве "саюзікі" ўжо аканчальна врадалі Нямеччыне бяспечнасцю польскай граніцы", што "день 12 сінтября—гэта "чорны дзень" для Польшчы — "паваротны пункт у разрывіні катастрофічна нарастаючай для яе небяспекі"—дык траба выразна падчыркнуць, што ўсё гэтыя саслехі Нямеччыны здабылы дзякуючы яи толькі ворагу Польшчы—Чачэрскому, але і асабіваму "прывателю Польшчы" — Мусоліні...

Варшава. Нандратовіч.

А ВЕСТКА.

Цэнтральны Гурток Тва Беларускае Школя (вул. Святой Ганны № 2) даводзіць да ведама сябrou Т-ва, што дзеля запічнення ў лік сябrou Цэнтральнага гуртка траба рагніцай ургугуляваць справы сябrouскіх складак з мініяцюры месцы—да кашы багуцага году. Сумы, якія належалі Цэнтральному Гуртку з м. сінтябра, уносяцца таксама ў Галоўную Управу. Узносяць ў Цэнтральны Гуртак, пачынаючы з 3-м. студня 1927 г., складацца беспасрэдна скарбніку Гуртка С. Паўловічу.

Управа Гурти.

З жыцця „Грамады”.

Выданыя Грамады.

Цэнтральны Секрэтарыят съпяшаеща паведаміць сябrou Грамады, што выйшла з друку і прадаецца па цене 10 гр., книжка "Казіні аб вадзе", "Сып'ёнік беларускіх рэвалюцыйн. песні" і брашура "Цар Голад" (20 гр.), выданыя і брашура "Галоўная Управа". Узносяць ў Цэнтральны Гуртак, пачынаючы з 3-м. студня 1927 г., складацца беспасрэдна скарбніку Гуртка С. Паўловічу.

Съпяшацца з заказамі, пакуль час. Пішыце, які гурткі колкі кніжак можа распрадаць.

Цэнтральны Секрэтарыят, каб аблічыць сябrou Грамады набыцьцё календароў на 1927 г. (адрынага і кніжкі), на падставе ўмовы з Беларускай Кнігарні Выдавецкага Т-ва, прымае заказы на іх з такіх жа зынжкай.

Цэнтр. Секрэт.

Грамадзкая ахвяраасць.

Востраўскі гуртак Бел. Сял.-Раб. Грамады складае шырку падзяку сялянам вёскі Востра-

рваўся ўсё ўпярэд, і справа завастралася яшчэ блей.

— Пан бачыў, ці яи бачыў, гэтага мы ня ведаем; але мы стаем за сваё і нікога не баймася: нас таксама ні чым не застрашыць!—загаданілі з кучы хлопцы.

— А ваша якое дзела?.. Чаго сюль сабраліся?.. Алькідзіцца я не патрабую!.. Альдзіцеся ад вакна і не перашкаджайце мне працацаць!..

— Што?.. Ви не альдзіцеся?.. Ах вы хамы, бальшавікі.. Пане камандант, разгандіце, калі ласка, гаты башавікоў!—Відзіце, да чаго ўжо дайшло?..

Дебецкі, здавалася, гэтага толькі і жадаў.

— Ви чаго тут сабраліся?.. Марш адгэтуль, каб вашага тут і духу не быў!..—крыкнуў ён злосна, высоўваючыся з-за дэверай.

— Альдайце нам нашае, то і пойдзім!,—адказалі яму спакойна сяляне.

— Ви чулі, ці не?.. Я вам кожу разысьціся!.. А, пися кіркі ваша, бальшавікі!..

— Радзім пану каманданту я лаяцца і на кричыць, бо мы гэтага крику не баймася,—адказалі яму дружы ўсе разам.—Мы адгэтуль пойдзім і бяз вакна прыказу, — начавець тут, будзіце пэўны, яи будзем, але і зьдзекавацца над сабою не пазволім!.

Дебецкі далей нападаць і разгандыць не хадзіць, дык яи былі зашто. Але цяпер усё разам.

— Мы адгэтуль пойдзім і бяз вакна прыказу, — начавець тут, будзіце пэўны, яи будзем, але і зьдзекавацца над сабою не пазволім!.

Дебецкі, здавалася, чакала неспадзеўка. З-за

сціліні Шабраньскага высунуўся Антановіч і падрасіў іх крэху пачакаць. Яны на гэта згадзіліся. Ваконца адчынілася ўзноў, Антановіч, ветліва перапрашчыць, аддадзіў ім апошні нумар "Беларускай Справы" і ўзяў навет рэкламацію, аблічыць да вакона.

— Пане начальніку, прыміце, калі ласка рэкламацію, зъянрнуўся ён да Шабраньскага

— "Газэтнью. Весь яна".

Яна падаў напісаную яшчэ дома рэкламацію.

— Можаце пераслаць да рэдакцыю самі;

гэта не мяя справа прынімаць розныя карталюшкі,—адказаў Шабраньскі, зірнуўшы разы два на адну і другую старану яе.

— Пан мусіце прыняць!—стаяў на сваім Янка.

— Што?.. Нічога я не мушу; гэта не мяя драставана, а ў рэдакцыю; дык накліце маркі і ўкінцы ў скрынку?..

— Пан бачыце не, што гэта газэтная

рэкламація, і, згодна з вымогамі апошніяга паштовага распрадажнінага аб газетах і часопісах, вы аблічыць яе пераслаць у рэдакцыю бісплатна!..

— Альдайдзіцеся ад вакна і не перашкаджайце мне працацаць!.. Еучыцяліў міне тут на трабе!..

— Калі так, то альдайдзімся. Але хай ішні начальнікі памятае, што пан пры сведках здомаўся прыняць рэкламацію,—адказаў яму Янка і павярнуўся, каб зьліцці.

Хлопцы, здавалася, чакала неспадзеўка. З-за

сціліні Шабраньскага высунуўся Антановіч і падрасіў іх крэху пачакаць. Яны на гэта згадзіліся. Ваконца адчынілася ўзноў, Антановіч, ветліва перапрашчыць, аддадзіў ім апошні нумар "Беларускай Справы" і ўзяў навет рэкламацію, аблічыць да вакона.

— Антановіч! све слові дадзіўшы: у наступную нядзелю ён, апрача чарговага нумару "Беларускай Справы", выдаў ім і два нумары ста

рыя—"дасланыя" рэдакцыяй.

(Канец будзе).

ва, ды хутароў Вострава, Мошкі, якія скілі ахвяры натурою і грашымі на дапамогу палітычным вязням на Слонімскім вастроze.

Сабрана сябрамі Востравскага гуртка — 80 злотых, а Хутар-Востравскім гуртком — 40 злотых. 5 гр.—разам 120 зл. 5 гр.

Х У Рэдакцыю прыслана падзяка за гравія ахвяры для арыштаваных грамадзістуў ў Глыбоцкім армыше — вёскам: Мяты, Лазоўкі, Мысліўцы і Цішыны, каторыя ахвяравалі агулем—20 зл. 15 гр.

Х Маладечнскі Павятовы Камітэт просіць памясціцца ў газэце шырку падзяку Палачанскім гуртку за яго ахвяраваны ім 7 зл. 50 гр. для арыштаваных сябrou, каторыя адбываюць кару, пакараныя Маладечнскім Староствам. Гэта толькі два гурткі: Бушавіцкі і Палачанскі — паказалі ў нашы паветы такую шыркаваць і спечад гад для сваіх сябrou, так-же прызываюць і другія гурткі даць ахвяру сваім сябrom, каб бачылі, што мы аб іх незабылі.

Х Маладечнскі Павятовы Камітэт
Бел. Ся

Сцяпану Дзядовічу з в. Пагіры, Навагра-
дзкага пав. Звярненце за ўсемі інструкцыямі ў
Павятовы Камітэт, дзе Вам адкажуць вычэрп-
занча на ўсе Вашы пытаньні.

Грам. Хамеце Міхасю з в. Стары-Галені,
Пружанска пав. Цэнтр. Секрет. просіць Вас у
свайм лісце напісаны, калі Вамі былі высланы
дэкларацыі, колькі Вы іх выслалі і сьпіс запоў-
нішных дэкларацыі.

Парт. білет № 2511, выданы на імя Кузь-
міча Аляксандра, уневажняеца, як згублены;
новы выдаецца за № 66241.

Вараноўскому гурту. Інваліды, якія атры-
міваюць пасобія, уступішы ў Грамаду, яго не
мішаюць.

Хемічайскому гурту. Справу забароны скло-
ду і ляякі Старосты Ваўкавыскага перадалі ў
Соймавы Клуб Бел. Сыл.-Раб. Грамады.

Парт. білет № 32300, на імя Плаўсюка Васіля
уневажняеца, як згублены.

Парт. білет № 3520 на імя Кахановіча
Пётры з в. Бакшты ўневажняеца, як згублены.

Сабры Бубену Ігнату. Партыны білет №
3520, які Вы напісалі ўневажніца, на ёсьць на
імя Кахановіча Петрыка з в. Бакшты, а на імя
Міткевіча Пяцрука з в. Даравашы, а затым гаты
№ білета Цэнтр. Секр. не ўневажняеца.

ХРОНІКА.

Да справы здарнінкі ў Лукішкім ви-
строве. "Дзен. Віл." паведамляе:

"... п. прокурор пазнаёміў п. ваяводу з
ходам правакація і дамежамнай вязніцай-
камуністай. Пасылья таго п. прокурор закра-
нуу справу адзначынія паліцыятаў, якія ў
часе галадоўкі камуністай аказаліся на вы-
шыні сваіх задачы. Треба думыць, што гэ-
тыя паліцыяты атрымалі награды грашы. За
тое паліцыяты, якія ў часе апошніх мані-
фестаціяў камуністай захоўвалі пасынка
у абароне сваіх асобы на ўжылі аружжа,
маюць быць пацягнуты да аднасці."

"Што датычыць рассяянных камунізую-
чымі злізантамі вестак, быццам паліцыя бы-
ла ў вістрозе арыштаваных, дык мы даведа-
ліся, што гэты чуткі шырада, тым-ж злі-
мізантамі з власніўтай метай". Так піша
"Дзен. Віл."

Іншыя газеты падаюць вестку, што
частыя галадаўшых вязніцай будзе вывезена
у Пазнань, каб адвараць іх гэта за кару ад
іх сем'яў.

За чаго пайшла галадоўна? Уся поль-
ская преса—пэўна-ж з "міродайніх" крыва-
ці—падала, як прычыну галадоўкі ды ін-
шых забурніцай ў Лукішкай турме, — за-
цьвярджаючы 4 сіненія Віленскім Апеля-
цыйным Судом прынесу ў справе № 33, абві-
навачаных у прынадлежнасці да "Саюзу Ка-
мунистів". Гэтак інфармацыя мелася
на мэце забурніцай апінію буржуазнага грама-
дзянства ў Польшчы і заграніцай пры ў-
камуністай, якіх хапаць дыктаваць сваю во-
лю—незадлежнаму суду Рэспублікі.

Ці ж гэта запраўды з гэтага пачаліся
забурніцы ў віленскай турме, якія прыг-
нілі на Польскую Рэспубліку новую ўбагу
ўсего свету, а ў Вільню—аж 2 новых "кан-
трапераў" яе правасуднасці—з Англіі?

"Роботнік"—пэўна ж знатна лепш пай-
фармаваны з новых крываці—у № 342 каец-
ца ў тым, што залишы хутка паверні пер-
шым інфармацыям, ды зъмінчы дастаўлены
яму ліст двух вязніцай з тых 33, з прычынай
кіх пайшла ўся слáунай ужо за ўесь съвет—
лукішская зопэя". У гэтым "Ал-
крытым" Лісьце да п. Прокурора Віленск. Акружи.
Суду"—апісваеца, як пасылья су-
довай расправы ды прынесу 4 сіненія за-
суджаных пачалі выводзіць парамі з пачэл-
ні ды захоўваць іх у кайданы. Закаваныя
пачалі пратэставаць, крываць. Да іх далу-
чыліся і чакаўшы сваі чаргі. Тады засуд-
жаных павалакі гвалтам, закаваўшы ў кайданы,
крайка зьблі і кінулі на сані, дзе села 5
паліцыятаў. "Біць" трывала праз усю да-
рогу без перарыву. Да вістрогу мы пры-
нікалечні, скрыўленыя. Тут мы да-
ведаліся, што сталася з нашымі таварышамі:
іх пабілі на мяш, як нас... Вось ужо пра-
йшлі три дні, а мы лагтупль на можам
спачь учыні—ад боля..."

Падісны пад гэтым лістом вязень Пін-
кус Здунскі бяре на сябе адказнасць за ўсе
гэтыя атрымавачаны, трабуючы ад п. праку-
рора — прыцягнучы да адказнасці бішных
вязніц паліцыятаў. З апошніх ён заўажы-
жы толькі двух: №№ 663 і 1657; рэпты на
бачы, бо мусі закрываць твар ад удару...

Цікава ўсё ж такі, хто з паліцыятаў
дастася награду, а хто будзе пакараны?

Новая дэмакстрацыя пад вістрогам.
Польская буржуазная преса аднагалосна ад-
значае значны ўзрост уплыву Беларускага
Сялянска-Рабочніцкага Грамады на работні-
цкія масы, "чыста польскай" Вільні, візвеша-
чы Грамаду ў арганізацыі апошніх масавых
выступлінняў перад Лукішкім вістрогам
у сувязі з галадоўнай вязніцай.

У апошні аўторак адбылася на Лукіш-
кай новая дэмакстрацыя. У часе равінчага
торгу на Лукішкай пляцу перад вістрогам
сабралася грамада работнікаў лікам на менш
500 душ. Да іх прымові пасол з Бел. Сыл.-
Раб. Грамады Валошына, пасылья чаго сабра-
вныя рухнулі ў кірунку вістрогу, каб выка-
заны спогад вязнікам. З імі рухнула і ся-
ляніцтва, але падасцеўшыя паліцыя адзінна
майстэрніцай ад торжытца і не дала маг-
чымасці сялянам долучыцца да работнікаў.
З прыгатаванымі да стрэлу віноўкамі палі-
цыя застакала і разагнала майстэрніцай,
прычым былі заарыштаваны 16 асоб. Сярод
арыштаваных — сэкратар пасла Валошына,
грам. Акінчыц.

У судзе. 16/XI—26 г. у Віленскім Апеляцыйным Судзе разглядалася справа гр. Янчуковіча Мікалая і Куцікага Юльяна з в. Свірыдавічы, гм. Смаргоньскай, Ашмян-
скага пав., якія засуджаны были Акружным Судом—першы на 2½ г., другі на 2 г. 3 м. Апеляцыйны Суд зменіў кару да 1 года, а дзялі таго што каміненія грамадзянне прасядзелі па 14 мес., то падляжаць зволь-
ненію зараз-жа.

Да ведама саброў Белар. Навуковага Т-ва. Згодна з пастаноўкай апошніага Агуль-
нага Сходу саброў Т-ва, усе сабры павінны ў лік саброўскіх складкі заплаціць да Нова-
га Году па 5 злот. Грошы можна плаціць скарбніку Т-ва грам. Ант. Трапцы (Вільня,
вул. Рыдзіца Сыміглага 35), або класікі на бя-
гучы рахунак Т-ва ў Белар. Каапер. Банку (№ бяг. раг. 4).

Ад Ураду Белар. Навук. Т-ва. Урад Бел. Навуковага Т-ва гэтым высказывае свою падзыку за ахвяры ў музей ім. Ів. Луцкевіча грамадзянам: 1) В. Сосенскаму ў Даўгінаве—
за польскія марковыя банкноты, 2) Дзярхар-
ирову ў Вільні—за 1 дакумент, 3) Яну Куш-
ашлю—за медную манету.

Для слаўніку жывое беларуское мовы атрыманы ад грам. У. Навалковіча з в. Рым-
кі, Дзісненск. пав.: 1) запісы назоваў рась-
лін і 2) запісы ўжываных народаў іншых слоў.

Урад Т-ва зварачаеца да ўсіх грамадзян, якія распачалі нрапу звірбаныя слоў-
ніковага матэрывау, з просьбай прысьпешы-
шыць прысылку таго, што ўжо сабралі!

Клецкае Таварыства Беларуск. Школя. 5-га гэлага сіненія ў м. Клецку, у памо-
кні Беларускай Гімназіі, адбыўся церкы-
згульны сход новазаснаванага на Нясвіжскі
павет Клецкага Т-ва Беларускай Школя. На
сходзе было прысутных 58 саброў. Выбрана
Управа Т-ва і Рэзвынітам Камісія і прыня-
тая плян праца Т-ва на бліжэйшы час.

У Управу ўзвішлі: Ігнат Чарапавіцкі, Хведар Пілещкі, Аляксандар Сідаровіч, Гры-
гор Якубенак, Іван Кульбака, Юльян Казак і Язэп Качан; у Рэзвынітую Камісію: Язэп Санчук, Аляксандар Сівіцкі і Міхал Сідарович.

Вялейская Акружная Управа Т-ва Бел. Школя. 12 гэлага сіненія адбыўся зъезд дэ-
легатаў ад Гурткоў Таварыства Беларуское Школя Вялейскай павету, на якім выбрана
Акружная Управа: Старшыня—Флехонт Валынец (Вялейка), першы заступнік—Міхал Клімовіч (в. Княгініна), другі заступнік—Міхал Корсак (Вялейка), скарбнік—Янка Качаргін (Славада), заступнік яго—Сыцяпан Пагула (Асіпавічы), сэкретар—Аляксандар Калядзі (Славада), заступнік яго—Грыгор Усцінавіч (Вялейка).

У Наглядную Раду выбраны: Якуб Су-
бач (Асіпавічы), Уладзімер Калядзі (Вялейка), Янка Шашталевіч (Вялейка).

Управа ўзвішчаеца ары вуліцы Бер-
нацкай ў доме № 2. Адчынене што-дня, апрач нядзель і съвяты, ад 10 гадзін раніцы да 3 гадзін п. п.

Горадзенская Акружная Управа. Галоў-
ную Управу часога назначана Горадзенская Акружная Управа ў складзе: старшыня Із-
зяпа Баліцкага, віце-старшыня Васіль Кулікоў-
скага, скарбніка Альжбеты Паддубік, сэкретара Зымітра Кулакоўскага, саброў Сава-
шчыні Сыцяпана (в. Стрыеўка) і Сыцяпана Мілевічавіча (м. Азры).

Управа ўзвішчаеца пры Парагавой вуліцы Бер-
нацкай ў доме № 4 кв. 42. Адчынене што-дня,
апрач нядзель і съвяты, ад 10 гадзін раніцы да 2 гадзін дня, апрач
нядзель і съвяты.

Да ведама саброў і Гурткоў Т-ва Вя-
лейскага і Горадзенскага павету. У справе
запічаныя ў сабры Т-ва, арганізацыі і зачы-
верджаныя Гурткоў Т-ва, платы саброўскіх склад-
кі, атрыманыя саброўскіх білетаў —
треба звіяртацца да сабраў Управаў. Усю пе-
рапіску ў выпізанычных справах, што будзе
скіроўвацца ў Галоўную Управу, Галоў-
ную Управа будзе перасылаць у Акружныя Управы дзяля выкананія.

Сэнсацийная вестка. Заўсёды "добра
інфармавана"—ці то беспасрэдна з мясцовы-
х палітычных крываці, ці то праз па-
средніцтва п. Павлюкевіча—"Віленское Утро"
паведамляе: "З беларускіх кругуў (чытай:
Павлюкевічай "Рады") даюнасць, што старшыні "Камісіі экспертаў" у справах
меншасціц" при Прэзыдыме Рады Міні-
стэрства Рольнічай і да Соймавага Клубу
Б.С.Р.Г. у справе павальнага высыненія ле-
су ў дзвары Білінай. Хай гэта будзе добрым
прыкладам для ўсіх сялян!"

Ад рэдакцыі. Хоць пабіты пагадзіўся,

але мы ні можам пагадзіцца і таму передадлі
гэту справу ў Соймавы Клуб Беларус. Ся-
лянска Раб. Грамады.

Да ведама саброў і Гурткоў Т-ва Вя-
лейскага і Горадзенскага павету. У сіненія
запічаныя ў сабры Т-ва, арганізацыі і зачы-
верджаныя Гурткоў Т-ва, платы саброўскіх склад-
кі, атрыманыя сабраў Управаў. Усю пе-
рапіску ў выпізанычных справах, што будзе
скіроўвацца ў Галоўную Управу, Галоў-
ную Управа будзе перасылаць у Акружныя Управы дзяля выкананія.

Сэнсацийная вестка. Заўсёды "добра
інфармавана"—ці то беспасрэдна з мясцовы-
х палітычных крываці, ці то праз па-
средніцтва п. Павлюкевіча—"Віленское Утро"
паведамляе: "З беларускіх кругуў (чытай:
Павлюкевічай "Рады") даюнасць, што старшыні "Камісіі экспертаў" у справах
меншасціц" при Прэзыдыме Рады Міні-
стэрства Рольнічай і да Соймавага Клубу
Б.С.Р.Г. у справе павальнага высыненія ле-
су ў дзвары Білінай. Хай гэта будзе добрым
прыкладам для ўсіх сялян!"

Ад рэдакцыі. Хоць пабіты пагадзіўся,

але мы ні можам пагадзіцца і таму передадлі
гэту справу ў Соймавы Клуб Беларус. Ся-
лянска Раб. Грамады.

Да ведама саброў і Гурткоў Т-ва Вя-
лейскага і Горадзенскага павету. У сіненія
запічаныя ў сабры Т-ва, арганізацыі і зачы-
верджаныя Гурткоў Т-ва, платы саброўскіх склад-
кі, атрыманыя сабраў Управаў. Усю пе-
рапіску ў выпізанычных справах, што будзе
скіроўвацца ў Галоўную Управу, Галоў-
ную Управа будзе перасылаць у Акружныя Управы дзяля выкананія.

Ад рэдакцыі. Хоць пабіты пагадзіўся,

№ 2405 у в. Плявокі, Глыбоцкай гм., Дзісненскага пав., у 10 гадз. ночы і, спаткашы вартайника і злажушы яго памацярыску, загадаў вісыць яго да солтыса. А там, зноў таксама злажушы, загадаў, каб паклікаў ён Ізапа Бачовіча і Ізапа Пятроўскага,—навабранцаў, якія на аднай даеень спазыніліся з выездам у войска. Гэтых навабранцаў № 2405 брыдка лаяў і страшны арыштаў, ляскочаючы стрэльбаю. Перапалогаў снаушных сялян і з тым пайшоў.

Кажуць, што гэта солтыс навёў паліцыю за тое, што Яз. Бачовіч арганізаў гурткот.

× 10. Х. г. сяляне в. Кляпіцы, Докшицкай гм., Дзісненск. пав., сабраўшися, гутарылі аб сваіх вісковых справах, аб tym, што трэба адчыніць свою прыватную беларускую школу, і ссыпівалі дзяцей, ды чыталі "окульнік" аб падатках і аб рапартах кантрольных. — Аж приходзіць камандант з паст. ст. Крулевічына № 140 і паліцыянт № 1106 і кажа, што на гэта "зебране"—треба "зэзволене" старосты. Запісаў гаспадара хаты і прысутных, а Алексея Гойгеля і Александра Юхневіча, што ссыпівалі дзяцей, паклікаў на пастарунак.

× Гміны пісар у м-ку Крыніках, Горадзенскага пав., Аравівік,—не аддае адresaцам беларускіх газет і нішчыць іх ды робіць на вілюні яму асоб даноси.

Ад рэдакцый. У справе пішчэння і неаддыха адresaцам беларускіх газет трэба сабраць дадзеныя з съведкамі і прыслыць у Сойм. Клуб Belarusk. Сялян.-Раб. Грамады.

× Крынікі ветэрніарны доктар, Горадз., пав., забараніў прадаваць у тарговыя дні каровы, быццам з прычыны хваробы.—І гэта на руку толькі гандляром, бо—треба селяніну грошай, то ён прыдзе і папросіцца ў гандляра, каб купіць у яго карову, і тады той восьм'е карову, за што хоча.

× Заядаўць ваўкі жывіту сялян вёскі Крушыні, Галынскай гм., Горадзенск. п., — і радзіць німа. Райей — да вайны — свае былі паліўнічы, а цяпер німа, бо дазволу не даюць на стрэльбу.

× Польскі вучыцель Навічкоў у в. Пяречча, Крынскай гм., Горадзенск. пав., бе дзяцей у польскай пачатковай школе ў той-же вёсцы.

× Секрэтратар Трумпель за падаткі плаціўшы ў жыхароў у в. Сасноўцы, Іодзкай гм., Браслаўскага пав., падушкі, кажухі і розныя другія неабходныя рэчі.

× Кольскі ні дамагаліся сяляне в. Сасноўцы, Іодзкай гм., Браслаўск. пав., беларускай школы.—Улада аднак-же не дала, і цяпер змушаючы, каб сяляне пасыпалі дзяцей у польскую школу. А "вучыць" там—п. Эдвардская і другі "вучыць" — так, што нікага толку з "навукі" іх німа.

× Азяранцы хадзілі зладзіць беларускі спектакль у м-ку Азёрах, Горадзенск. пав. Шадалі просібу да староства, апілациі 11 зл.—штампільевых, і ў старостве "абязці", што дазвол буде. Як прыйшло да дзела, то дазволу не дадзілі бяз ніякіх матываў, хець 11 зл. забрали.

× Солтыс в. Аляксандрына, Ляванпольскай гм., Браслаўскага пав., замаецца даносам і мучыць сялян.

× Польская "научыцелька" Зданович у польскай школе ў в. Сашыцы, Седзкай гм., Пружанскага пав., дзяцей ні вучыць, а вясе з "Грамадой".—Замест навукі, веё што яна ўкладае дзяцем у галавы: "Як спаткаеце піцьнянта, —кажа яна, — то эдалёк зьнімёце прад ім шапку і скажэце "дзень добры"! То зноў трупіць дзяцей: "Ані з бацькам, аі з братамі дома па гутарце івачай, як папольеску, бо, як даведаўся, што гутарыце пабеларуску, то будзе караны".

× Пан Паслоўскі ў Альбартыне, Шылавіцкай гм., Слонімскага пав., прывёў вуніяцкіх кояндзіў і хоча перакручіць тантый сялян на каталіцкую веру. Але народ патрабуе вышэйшых і практичнейшых рэчаў і гэтае спрэвамі зусім ні цікавіцца.

× Абшарнік Валансевіч з фальв. Ядлоўка, Верхніцкай гм., Берасцейскага пав., не аддае ўмоўлене платы грам. Пётру Андрабюку, з в. Войнаўка, які ў яго служкі. Ды мала таго: яшчэ сын Валансевіча Кароль — бедца.

× На попіце ў Палачанах, Маладечанск. пав., усьцяг гінупль беларускіх газет. Кіріяўскі поштын тлумачыць, што "мусі канфіскуюць газеты, бо німа", а запраўды "канфіскуе" іх нехта ў Палачанах.

Ад рэдакцый. Траба сабраць дакладныя хадзеныя ў гэтай справе і пераслаць у Сойм. Клуб Belarusk. Сялян.-Раб. Грамады, і тады гэтых "канфіскуемых" падцягніць!

× Актоў Хурук з в. Сухапараўшчына прыўз пана А. Іванчыка з Хаўхельшчынскай парагві, Маладечанскага пав., да свайго хворага бацькі. Пон, выспавядавшы хворага, пытаецца: "Ці ў Грамаду пісаліся?" — "А як-же, пісаліся!" — адказаў паду. — "А грошы давалі?" — цікавіцца поп. — "Давалі" — быў адказ.

Тут-то разыўшоўся поп: "Бальшавікі, бандыты вы—крычыць поп — для бальшавікоў-бандытў вы грошы маеце, для царкви і хавары німа!" — і "лабагаславіўшы" сялян яшчэ нецензурнымі славамі, пасхаваў "баяц" да хаты.

× Секрэтратар Смылка ў сяляне в. Баброўкі, Багінскай гм., Браслаўскага пав., за 26 "залегальных" грошай браў 1 зл. 26 грош. — Гэты злот ён бярэ сабе за "зэзекуць".

× У вёсцы Гуце, Суботніцкай гм., Лі-

Грамада.

Грамада! Грамада...
А хто ў той Грамадзе?
З Грамадою хто ідзе?

— Каго цісне бяды!
Той ідзе з Грамадой,
Хто свой любіць куток,
Хто апошні шматок
Дзяліць рады з табой!

Той ідзе ў Грамадзе,
Хто за права стаць,
Хто пра роўнасць гудзіць,
К волі вёску вядзе!

М. Запольскі.

дзакага пав., здарыўся вялікі пажар: згарэла многа сялянскага добра. Пажар стаўся з прычыны дзяравата коміна ў адніх хаце. Дык Суботніцкі кёндз Тамаш Жобраўскі з прычыны пажару кричыць з амбоны ў касцёле: "Гэта Бог вас пакараў за тое, што збімаецца палітыкай і чытаеце беларускія газеты!"

За пахавеніне вяложчніка гэты кёндз бярэ 150 зл., а калі бедны, дык і на ёдзе, — тут і ксяндзэ на траба.

× Гміны "начальнік" з мятою ў руках—заступнік войта Дудка,—что іграе на дудцы п. Ваўкавыскага ды ліжаца да гмінага сэкрэтара варшавяка Вятушынскага, — прыхаўшы 14. X. г. ў в. Пыхоўцы з паліцікай і сэквістратарам па падаткі і штрафы, страшы тых, што запісаліся ў "Грамаду".

Народ з пагардай адносіцца да гэтага "пана".

З Радавае Беларусі.

Да піцілецца Бел. Дзяр. Універсітэту.

У сувязі з толькі-што адбытым съвяткаваннем піцілецца Б. Д. У-ту ў Менску, газеты падаюць жменю характэрных дзяля яго працы даных.

У Беларускім Дзяржаўным Універсітэце ў 1926-27 навучальным годзе знаходзяцца 2353 студэнты.

Да нацыянальнаму складу яны падзяляюцца наступныя парадкам: беларусаў — 1181, жыдоў — 899, расейцаў — 130, паліакаў — 9, інш. — 34.

Да сацыяльнаму складу: рабочых — 273, сялян — 621, служачых — 1100, саматужнікаў — 55 і іншых прафесій — 304.

Навуковыя сілы Б.Д.У. складаюцца з 40 прафесароў, 40 дацэнтаў, 84 асистэнтаў і 50 ардынатараў.

Універсітэт мае ў сваім карыстальні 11 клінік і 8 лікарняў.

Каштарыс БДУ на 1926-27 навучальный год дасягнуў 1-го мільёну руб.

Да гэтага часу БДУ выпуслі: 130 юрыстаў, 125 эканамістаў, 274 педагогаў, і 198 дактароў.

Беларуская нацыянальная фільма.

20 сінёжні ў Менску адчыненца кіно "Культура". У гэтым дзені разы ўпершы раз будзе демантрапавана беларуская відэявіяльная фільма "Лясная быль" ("Грышка Сывінапас") па аповесці М. Чарота.

440 паказальных вучастнікі.

Менскі акруговы зямельны аддзел за бігучы год арганізуваў на акрузе 440 паказальных вучастнікаў, пераважна з мінізральным угнаенем.

Ураджай кармавых кораняплодоў дасягнуў 4000 пудоў з дэсняціні.

Пашырэнне зімовых дамоў адпачынку.

Управа сацыяльнага страхавання ВСР прыходзіць да пашырэння беларускага зімовага дому адпачынку да 87 ложак і Віцебскага да 63 ложак.

Месцы ў зімовых дамах адпачынку разьмікуюцца па акругах.

У беларускім Пастэрнайскім інстытуце.

Каб дзяць магчымасць насленіцту атрымаць прышчапкі супраць шалу на мясцох, Пастэрнайскі інстытут адчыніў парайэнах 25 пастэрнайскіх пунктав.

За 1925—1926 год санітарна-гігіенічны аддзел інстытуту зрабіў 665 розных досьледаў. Найбольш лік досьледаў (225) прыпадае на ваду для піціца. Апрош гэтага зроблены 139 досьледаў мяса, 26 досьледаў масла, малака ды інш.

Навуковая экспедыцыя за Мамантам.

Знаходкі касцей маманта — вельмі частая звяза ў Аршаншчыне. Сёлета пры каланы студні ў вёсцы Ліцьвінаў на хутары В. Законінкаў і на хутары А. Лаксеева ў вёсцы Кабыльле, Лядненскай раёне выкананы на глініні 4 — 5 сажніў ад паверхні косці маманта.

Акруговасе Т-ва Краязнаўства арганізаваў даследчую экспедыцыю на чале з праф. Беларускай Сельск-Гаспадарчай Акадэміі Лунгергаўзіві. Вясной пачынацца самая работа па адкапанню астачы костак маманта. Цікава, што пласт зямлі, у якім ляжаць гатыя косткі, вельмі добра фарбуетя чырвоным колером, які на сціраеца.

Жалезная руда ў Аршаншчыне.

У Беларускай Сельск-Гаспадарчай Акадэміі быў зроблены аналіз пробы зямлі з хутароў

Змаганье за родную школу.

Распараджэнне Віленскага Ваяводы.

У выніку многа-лікіх скаргаў аб надзінцах войтаў у справе дэкларацыі ў аб жаданы беларускага школы, аб якіх (надзінцах) Галоўная Управа паведамляла алівінныя ўлады, Віленскі Ваявода паведаміў Галоўную Управу, што даў загад старастам, каб войтаў съвірджалі ўласнаручныя подпісы дэклараціі.

З гэтага павінны скарыстаць на толькі тых дэклараціяў, якімі войт адведчыць подпісы, але мусіць заставіць ў канцыліяры, стаў паяць няпрыстымі славамі; затым пачаць тэлефонаваць на пастарунак, але на пастарунку нікога ня было дык ён паслаў солтыс вёскі Дразды Янку Дразда, каторы паклікаў паліцыянта. Калі прышоў паліцыянт, то нічога мне не сказаў і не арыштаваў, але сказаў войту запісаць мое імя і прозвішча. Калі пісаў мое імя, то паліцыянт сказаў, каб ён запісаў май баткі, бо можа ёсць другі Васіль Гавіцкі. У гэты момант я дастаў кніжу вайскоўную, дык ён (паліцыянт) сказаў: "можа ты ўкрай гэтую кніжу?" Тады я заяўрнуўся і пашоў да вайта, гэты панскі прыхлыбіў толькі і страшы нашых сялян арыштам вы турмой, гэні панок ні воднай вёсцы не пасъвідзіў дэкларацыю на родную школу, ён вымагае мэтрыкі на нараджэнні дзяля, што ёсьць нязноса для старых батькоў, бо поп вымагае за мэтрыку па 6 злотых. Але нашы сяляне, якія глядзяць на ўсе пастрахи гэтых паноў войтаў, усё ж складаюць дэкларацыі на сваю родную беларускую школу, каб адкрыць дарогу збаўлення ад тэрору і няправды.

Подпісаў—10.

КОПІЯ.

Паведамленне.

(Пошта Палачаны, гм. Палачаны, пав. Маладечанскі, вёска К